

Javne nabavke

Elektronske javne nabavke

SADRŽAJ

- [Elektronske javne nabavke](#)
- [Korištenje e-nabavki](#)
- [Primjeri ušteda i unapređenja](#)
- [E-nabavka u Direktivi](#)
- [Elektronsko oglašavanje](#)
- [Elektronska dostupnost dokumentacije o nabavci](#)
- [Elektronsko podnošenje prijava i ponuda](#)
- [e-CERTIS – online repozitorij potvrda i certifikata](#)
- [Evropski jedinstveni dokument o nabavci](#)
- [Mehanizmi nabavke](#)
- [Elektronsko fakturisanje](#)
- [Dodatne informacije](#)

Objavljivanje odobrila Karen Hill, rukovoditeljica programa SIGMA

Elektronske javne nabavke

Šta je elektronska nabavka (e-nabavka)? Najjednostavnije rečeno, e-nabavka je sveobuhvatni termin za zamjenu, kroz cijeli proces nabavke, postupka koji se bazira na papirnoj dokumentaciji postupcima u kojima se komunikacija i obrada podataka zasnivaju na informacionoj tehnologiji. E-nabavka može biti sredstvo koje će proces učiniti efikasnijim i unaprijediti djelotvornost javnih nabavki.

Tehnologija i procesi e-nabavke mogu se koristiti, po potrebi, u različitim fazama postupka nabavke, uključujući objave oglasa o tenderu, obezbjeđivanje tenderske dokumentacije, dostavljanje ponuda i zahtjeva za učešćem, za proces ocjenjivanja, obavještenje o dodjeli, naručivanje, fakturisanje i plaćanje.

Korištenje e-nabavki

Zašto koristiti e-nabavke? Primjena sistema e-nabavki i procesa može donijeti mnoge prednosti, uključujući:

- **smanjene administrativne troškove** za pojedinačne postupke nabavki;
- **pojednostavljene** postupke nabavki;
- **brže** postupke nabavki;
- **veću transparentnost**, pružanjem informacija o pojedinačnim prilikama za tender, ali također i pružanjem jasnije slike o tenderima na široj osnovi;
- **bolji monitoring nabavke**;
- **podsticanje prekogranične konkurencije**, smanjivanjem prepreka koje su se javljale kod procesa nabavki s papirnom dokumentacijom;
- **podršku razvoju centralizirane administracije nabavke**, što rezultira potencijalnim smanjenjem skupih funkcija kancelarije za podršku i dobrom upotrebom ekonomije obima u administraciji javnih nabavki;
- **širu administrativnu modernizaciju i pojednostavljenje**, što podstiče različite administrativne procese kao i širenje rješenja informacionih tehnologija u okviru i od strane vlade i društva u cjelini.

Primjeri ušteta i unapređenja

Evropska komisija, 2010. godine, u svojoj Zelenoj knjizi o e-nabavkama,¹ navodi primjere koristi od uvođenja e-nabavki, kao što je prikazano u nastavku.

Agencija *Intercent ER* Italijanke Emilije Romana, nudi usluge e-nabavki uključujući e-tržište, e-kataloge i e-licitacije i sada je referentna tačka za 539 administracija (90% lokalnih agencija). U 2008, obradila je transakcije u iznosu od nekih 419 miliona EUR donoseći koristi od efikasnosti u iznosu od 67,5 miliona EUR i vremenskih ušteta od 45 godina ljudskog rada.

Federalna agencija za javne nabavke Austrije centralizira nabavke za federalne državne organe kroz funkcionalnosti e-nabavki. Godine 2008. prijavila je uštete od 178 miliona EUR u odnosu na obim nabavki od 830 miliona EUR. Izgleda da koristi i uštete značajno nadmašuju godišnje troškove održavanja 5 miliona EUR, što je manje od 3% ušteta.

¹ European Commission (2010), *Green Paper on Expanding the Use of e-procurement in the EU*, COM (2010) 571 final, Brussels [Evropska komisija (2010), *Zelena knjiga o proširivanju upotrebe e-nabavki u EU*], COM (2010) 571 final, Brussels.

Od 1. februara 2005, svi naručioc i u Danskoj mogu prihvatati samo elektronske fakture. Ova reforma utiče na oko 15 miliona faktura godišnje i primjenjuje se u cijelom javnom sektoru, od ministarstava do vrtića. Očekuje se da primjena e-fakturisanja donese uštede javnom sektoru od 100 miliona EUR svake godine, povrh ušteda u internim administrativnim procesima.

U Norveškoj, platforma *Ehandel* pomaže naručiocima da ostvare smanjenja od 20 do 40 posto po pitanju vremena potrebnog za rad sa narudžbama, prijemom robe i fakturisanje i postizanje ušteda u cijeni od 2 do 10 posto u regionu.

U Velikoj Britaniji, Internet stranica *Buying Solutions* je u godišnjem izvještaju za 2008/09. prijavio da je olakšao prodaju od preko 5 milijardi funti, donoseći 732 miliona funti ušteda. Velika Britanija je također prijavila da uštede često premašuju 10% (i dostižu čak 45%) uslijed primjene e-licitacija, što je ušteda za poreske obveznike do 270 miliona funti do kraja 2011. godine.

Jedna portugalska studija je poredila najbolje ugovorene ponude za 50 portugalskih javnih bolnica u 2009. godini (koristeći sisteme nabavki sa dokumentacijom u papirnoj formi), a 2010. (koristeći e-nabavke). Zaključeno je da je ostvareno smanjenje troškova za 18% u 2010, zahvaljujući porastu konkurencije koji su izazvale e-nabavke.

Važno je napomenuti da se uštede poput ovih gore pomenutih obično postižu korištenjem kombinacije e-nabavki, okvirnih sporazuma i centraliziranih nabavki. Za više informacija, pogledajte SIGMA Informativni dokument br. 19, *Okvirni sporazumi*, i SIGMA Informativni dokument br. 20, *Tijela za centralizirane nabavke*.

E-nabavke u Direktivi

E-nabavka i reforma pravila javnih nabavki iz 2014: Dok je Direktiva iz 2004. o nabavkama u javnom sektoru² jednostavno podsticala upotrebu elektronskih sredstava u postupcima javnih nabavki, reforma pravila nabavki iz 2014. uvela je elektronska sredstva kao sredstvo komunikacije i razmjene informacija u postupke javnih nabavki.

Evropska unija (EU) je uvela značajne promjene Direktivom iz 2014. o nabavkama u javnom sektoru (Direktiva)³ kako bi olakšala primjenu e-nabavki u tenderskim postupcima. U tu svrhu, Direktiva ima **obavezne zahtjeve** za:

- prenos obavještenja i oglasa u elektronskom obliku;
- dostupnost dokumentacije o nabavci;
- elektronsko podnošenje zahtjeva za učešćem i ponuda.

Napomena: Rok za implementaciju pravila o e-komunikaciji

Član 90 Direktive određuje državama članicama rokove za implementaciju odredaba o e-komunikaciji.

Opći period za transpoziciju Direktive je 24 mjeseca, tj. do 18. aprila 2016, a period od 54 mjeseca je određen za implementaciju zahtjeva o e-komunikaciji. Države članice mogu odložiti primjenu obaveznih zahtjeva o e-komunikaciji najkasnije do 18. oktobra 2018.

Postoje izuzeci od ovog perioda odlaganja od 54 mjeseca: u slučajevima kada je e-komunikacija obavezna na osnovu Direktive, tj. za dinamičke sisteme nabavki, elektronske licitacije (e-licitacije), e-kataloge, postupke nabavki koje provode tijela za centralizirane nabavke, izradu i

² Direktiva 2004/18/EZ o koordinaciji postupaka za dodjelu ugovora o javnim nabavkama radova, ugovora o javnim nabavkama dobara i ugovora o javnim nabavkama usluga od 31. marta 2004.

³ Direktiva 2014/24/EU o javnim nabavkama i stavljanju van snage Direktive 2004/18/EZ od 26. februara 2014.

prenos oglasa i obavještenja, kao i elektronsku dostupnost dokumentacije o nabavci, važi uobičajeni period za transpoziciju od 24 mjeseca, tj. do 18. aprila 2016.

Posebna odredba je unesena u vezi s tijelima za centralizirane javne nabavke, kojima se dozvoljava 36 mjeseci (umjesto 54 mjeseca) za implementaciju odredaba Direktive o e-komunikaciji. Države članice stoga mogu odložiti obavezne zahtjeve za e-komunikacijom sve do 18. aprila 2017, barem za tijela za centralizirane javne nabavke.

Na kraju, kada država članica odabere da odloži primjenjivanje zahtjeva za e-komunikacijom, ona ipak mora omogućiti naručiocima da, u međuvremenu, odaberu između sljedećih sredstava komunikacije za sve vrste komunikacije i razmjene informacija: (1) elektronska sredstva, (2) pošta ili drugi odgovarajući nosilac poruka, (3) faks, ili (4) kombinacija bilo kojih od pomenutih sredstava.

Države članice i naručioc i zadržavaju slobodu da idu korak dalje ukoliko to žele. Međutim, obavezna primjena elektronskih sredstava komunikacije ne obavezuje naručioce da provode elektronsku obradu ponuda, elektronsko ocjenjivanje ili automatsku obradu. Ova obaveza ne obuhvata svaku fazu procesa javne nabavke nakon dodjele ugovora niti internu komunikaciju unutar naručilaca.

Alati i oprema koji se koriste za komunikaciju elektronskim sredstvima, kao i njihove tehničke karakteristike, moraju biti nediskriminatorni, generalno dostupni i interoperabilni s proizvodima informacionih i komunikacionih tehnologija u općoj upotrebi i ne smiju ograničavati privrednim subjektima pristup postupku javne nabavke. Za svu komunikaciju, razmjenu i čuvanje informacija, naručioc i moraju obezbijediti da integritet podataka i povjerljivost ponuda i prijava za učešće budu sačuvani.

Kada naručioc i zahtijevaju upotrebu alata i opreme koji nisu generalno dostupni, oni moraju ponuditi alternativne vidove pristupa.

Komunalne djelatnosti

Slične odredbe o elektronskim sredstvima komunikacije također su uvedene Direktivom o nabavkama u komunalnim djelatnostima. Prenos oglasa i obavještenja u elektronskoj formi, elektronska dostupnost dokumentacije o nabavci i komunikacija u potpuno elektronskom obliku – znači komunikacija elektronskim putem u svim fazama postupka, uključujući prenos prijave tj. zahtjeva za učestvovanjem i naročito prenos ponuda (elektronsko podnošenje) – postali su obavezni.

Elektronsko oglašavanje

E-davanje oglasa i obavještenja: Direktiva zahtijeva objavljivanje navedenih oglasa i obavještenja u *Službenom listu Evropske unije (SLEU)* u vezi s ugovorima koji su onih vrsta i vrijednosti za koje se primjenjuju EU pravila javnih nabavki. Ovi obavezni oglasi i obavještenja obično se zahtijevaju na početku postupka javne nabavke kako bi se privredni subjekti obavijestili o prilici za ugovor koja je na raspolaganju, a također i na kraju postupka nabavke. Druga obavještenja mogu se tražiti, na primjer, kada je izvršena izmjena prvobitnog ugovora ili kada je završen dinamički sistem nabavke. Naručiocima su na raspolaganju i mogućnosti da dobrovoljno objavljuju oglase i obavještenja u *SLEU*. Vidjeti također SIGMA Informativni dokument br. 6, *Oglašavanje*.

Oglasi i obavještenja u standardnom obrascu⁴ moraju se sastaviti i poslati elektronskim putem u Ured za publikacije EU. Obavještenja i oglasi objavljuju se najkasnije u roku od pet dana

⁴ Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/1986 od 11. novembra 2015. o utvrđivanju standardnih obrazaca za objavljivanje oglasa i obavještenja u oblasti javnih nabavki i stavljanju van snage Provedbene uredbe (EU) br. 842/2011. [Commission Implementing Regulation (EU) 2015/1986 of 11 November 2015 establishing

nakon što su poslani. Ured za publikacije treba potvrditi naručiocu da je obavještenje/oglas primljen i da je objavljen.

Svi oglasi i obavještenja u standardnom obrascu za objavljivanje u *SLEU* dostupni su na stranici SIMAP.⁵ Portal SIMAP omogućava pristup najvažnijim informacijama o javnim nabavkama u EU.

Svi oglasi i obavještenja koji su objavljeni u *SLEU* javno su dostupni na internetu.⁶ Privredni subjekti mogu se registrovati na internet stranicu kako bi dobijali notifikacije o određenim prilikama za dobijanje ugovora.

E-oglašavanje na nacionalnom nivou

Mnoge države članice ili zahtijevaju ili obezbjeđuju opciju za dodatno elektronsko oglašavanje o konkursima za ugovor na nacionalnim internet stranicama, uključujući stranice nacionalne agencije za javne nabavke ili službenog lista.

Međutim, oglasi i obavještenja na nacionalnom nivou ne smiju biti objavljeni prije nego što se objave u *SLEU*. Ipak, objavljivanje na nacionalnom nivou može se izvršiti ako naručioci nisu dobili obavještenje o objavljivanju u *SLEU* u roku od 48 sati nakon potvrde o prijemu oglasa.

E-oglašavanje je također uobičajeni zahtjev za mnoge ugovore ispod finansijskih pragova EU, pošto je to jeftino i transparentno sredstvo za obezbjeđivanje transparentnosti i podsticanje konkurentnosti. Vidjeti SIGMA Informativni dokument br. 15, *Ugovori ispod finansijskih pragova*.

Oglašavanje prije početka zvaničnog procesa nabavke, korištenjem prethodnog obavještenja – PIN-a ili profila kupca: Direktiva uključuje odredbe koje dozvoljavaju, ali ne i obavezuju, naručioca da prethodno obavijesti tržište o potencijalnim budućim šansama za dobijanje ugovora koristeći prethodno obavještenje (PIN).

I naručilac i potencijalni privredni subjekt imaju koristi od oglašavanja unaprijed na ovaj način, naročito zato što PIN pomaže objema stranama prilikom planiranja unaprijed. Ukoliko se koristi prethodno obavještenje, u određenim okolnostima zakonski vremenski rokovi tendera mogu biti skraćeni.

Baš u ovom kontekstu korištenje online **profila kupca** može biti naročito korisno. Naručilac može postaviti svoj internet „profil kupca“. Ovaj profil uključuje opće informacije o naručiocu, zajedno s informacijama o tekućim pozivima za podnošenje ponuda, planiranim nabavkama, zaključenim ugovorima i otkazanim postupcima.

Naručilac može objaviti prethodno obavještenje – PIN, kao standardni obrazac na svom profilu kupca. Kada naručilac koristi ovaj pristup, onda jedino mora poslati *SLEU* kratak, standardni obrazac oglasa profila kupca.

Države članice mogu obezbijediti decentraliziranim naručiocima ili posebnim kategorijama takvih naručilaca da u nekim postupcima pozovu na konkurs o javnoj nabavci putem prethodnog obavještenja. Ova prethodna obavještenja kao poziv na konkurs o javnoj nabavci moraju biti objavljena u *SLEU*, a ne samo na profilu kupca naručioca.

Oglašavanje na kraju postupka: Naručioci moraju objaviti obavještenje o dodjeli ugovora na osnovu rezultata postupka nabavke najkasnije 30 dana nakon zaključenja ugovora ili okvirnog sporazuma. Opet, ovo obavještenje o dodjeli ugovora mora biti objavljeno na internetu u elektronskom formatu, koristeći standardne obrasce.

standard forms for the publication of notices in the field of public procurement and repealing Implementing Regulation (EU) No. 842/2011]

⁵ www.simap.europa.eu

⁶ www.ted.europa.eu

U slučaju okvirnih sporazuma, naručiocima nisu obavezni da objavljuju obavještenje o rezultatima postupka nabavke za svaki ugovor na osnovu ovog sporazuma. Države članice mogu omogućiti naručiocima da grupišu obavještenja o rezultatima postupka nabavke za ugovore na osnovu okvirnog sporazuma na kvartalnoj osnovi. Ova grupisana obavještenja se objavljuju u roku od 30 dana na kraju svakog kvartala.

Što se tiče ugovora na osnovu dinamičnog sistema nabavke, objavljivanje obavještenja o dodjeli ugovora obavezno je u roku od 30 dana nakon dodjeljivanja svakog ugovora. Naravno, takva obavještenja mogu da se grupišu na kvartalnoj osnovi, a grupisana obavještenja treba da budu objavljena u roku od 30 dana po isteku svakog kvartala.

Elektronska dostupnost dokumentacije o nabavci

Naručiocima su obavezni da ponude elektronskim sredstvima „neograničen i potpun, direktan i besplatan pristup dokumentaciji o nabavci“ od datuma objavljivanja poziva za podnošenje ponuda ili datuma na koji je poslan poziv za potvrdu interesovanja.⁷ U pozivu za podnošenje ponuda tj. objavi o tenderu mora biti navedena internet adresa na kojoj se može pristupiti dokumentaciji o nabavci.

Okolnosti u kojima se elektronskim sredstvima ne može ponuditi neograničen i potpun, direktan i besplatan pristup: Direktiva sadrži ograničeni spisak okolnosti kada naručiocima mogu naznačiti u oglasu za podnošenje ponuda ili u pozivu za potvrđivanje interesovanja da će dokumentacija o nabavci biti prenesena na drugi način, a ne elektronskim putem. Kada je povjerljivost razlog za nedostupnost putem elektronskih sredstava, naručilac je dužan da takvu informaciju naznači u ugovoru ili pozivu za potvrđivanje interesovanja. Informacija mora sadržavati podatak o tome koje se mjere zahtijevaju u cilju zaštite povjerljivosti i kako se može ostvariti pristup dokumentima. U svim okolnostima kada se elektronska sredstva ne mogu ponuditi, vremenski rok za podnošenje ponuda produžuje se za pet dana, izuzev u slučajevima propisno opravdane hitnosti.

Elektronsko podnošenje prijave i ponuda

Podnošenje prijave tj. zahtjeva za učestvovanjem i ponuda obavlja se elektronskim sredstvima komunikacije (vidjeti napomenu iznad o roku implementacije za pravila o e-komunikaciji).

Izuzeci od ove obaveze određeni su u Direktivi u sljedećim slučajevima, kada:

- „bi zbog specijalizirane prirode nabavke korištenje elektronskih sredstava komunikacije zahtijevalo posebne alate, opremu ili formate datoteka koji nisu široko dostupni ili ih ne podržavaju generalno dostupne aplikacije“
- „aplikacije koje podržavaju formate datoteka prikladne za opis ponuda koriste formate datoteka koji se ne mogu obraditi bilo kojom drugom otvorenom ili generalno dostupnom aplikacijom ili za njih važi sistem zaštite vlasničke licence, pa ih naručilac ne može preuzimati niti ih koristiti na daljinu“
- „bi upotreba elektronskih sredstava komunikacije zahtijevala korištenje specijalizirane kancelarijske opreme koja nije generalno dostupna naručiocima“
- „dokumentacija o nabavci zahtijeva podnošenje fizičkih ili umanjениh maketa koje se ne mogu prenositi elektronskim sredstvima“

U gore navedenim okolnostima, komunikacija se mora provoditi putem pošte ili nekom drugom odgovarajućom kurirskom službom ili kombinacijom ovih i elektronskih sredstava.

⁷ Ovaj zahtjev se odnosi na dostupnost dokumentacije o nabavci gdje je kao sredstvo poziva za učestvovanje u postupku nabavke korišten PIN.

Pored toga, naručiocu nisu obavezni da zahtijevaju elektronsko podnošenje ponuda kad je neophodna upotreba drugih sredstava komunikacije „zbog povrede bezbjednosti elektronskih sredstava komunikacije ili zbog zaštite posebno osjetljive prirode informacija koje zahtijevaju tako visok nivo zaštite koji ne može u dovoljnoj mjeri da bude osiguran primjenom elektronskih alata i oprema koji su široko dostupni privrednim subjektima”.

Naručilac mora navesti razloge zbog kojih ne primjenjuje elektronski oblik podnošenja ponuda u zasebnom izvještaju o postupku dodjele ugovora.

Zahtjevi u vezi s alatima i uređajima za e-podnošenje ponuda

Aneks IV Direktive

„Alati i uređaji za elektronski prijem ponuda, zahtjeva za učestvovanjem i podnošenje planova i projekata u konkursima za nacrt/dizajn moraju, uz pomoć tehničkih sredstava i odgovarajućih postupaka, u najmanju ruku garantovati da:

- (a) se tačno vrijeme i datum primanja ponuda, zahtjeva za učestvovanjem i podnošenja planova i projekata može precizno odrediti;
- (b) se u razumnoj mjeri može obezbijediti da, prije rokova koji su za to propisani, niko nema pristup podacima koji se prenose u skladu sa ovim zahtjevima;
- (c) samo ovlaštene osobe mogu da odrede ili izmijene datume za otvaranje primljenih podataka;
- (d) u različitim fazama postupka javne nabavke ili konkursa za nacrt, pristup svim dostavljenim podacima, ili njihovim dijelovima, mora biti omogućen samo ovlaštenim osobama;
- (e) samo ovlaštene osobe mogu odobriti pristup prenesenim podacima i to samo nakon propisanog datuma;
- (f) podaci koji su primljeni i otvoreni u skladu sa ovim zahtjevima moraju ostati dostupni samo osobama ovlaštenim da s njima budu upoznate;
- (g) se, ako su zabrane pristupa ili uslovi iz tačaka (b), (c), (d), (e) i (f) prekršeni ili je došlo do pokušaja kršenja, može u razumnoj mjeri obezbijediti da se prekršaji ili pokušaji kršenja jasno otkriju.“

Pored toga, sljedeća pravila se primjenjuju za alate i opremu za elektronsko podnošenje ponuda:

- informacije o specifikacijama, uključujući šifrovanje i vremenske odrednice, moraju biti dostupne svim zainteresovanim stranama;
- potreban nivo bezbjednosti u različitim fazama određenog postupka nabavke, srazmerno riziku koji nosi, mora biti određen; kada je nivo rizika, kao što je procijenjeno u prethodnoj tački, takav da su potrebni napredni elektronski potpisi,⁸ naručiocu prihvataju napredne elektronske potpise, podržane kvalifikovanim certifikatom, uzimajući u obzir to da li ti certifikati potiču od pružaoca usluga iz

⁸ Kao što je definirano u Direktivi 1999/93/EZ od 13. decembra 1999. o okviru Zajednice za elektronske potpise.

Registra pružalaca usluga od povjerenja,⁹ i koji su izrađeni uređajem za sigurnosno potpisivanje ili bez njega, koji podliježu nizu uslova.¹⁰

E-CERTIS – online repozitorij potvrda i certifikata

E-Certis¹¹ je besplatni alat za upućivanje na informacije na internetu uveden od strane Evropske komisije u oktobru 2010. Ovaj online alat daje detalje o različitim certifikatima i potvdama koje se često traže u postupcima nabavki širom 28 država članica, u nekim državama kandidatkinjama i državama koje su članice Evropskog ekonomskog prostora. On pomaže zainteresovanim stranama da shvate koje se informacije zahtijevaju ili pružaju kako bi utvrdili međusobno prihvatljive ekvivalente.

U skladu sa Direktivom, u cilju olakšavanja prekograničnih javnih nabavki, države članice su obavezne da obezbijede da informacije u vezi sa certifikatima i drugim oblicima dokumentovanih dokaza koje su ubačene u e-Certis budu konstantno ažurirane. Naručioци će imati pristup e-Certis-u i tražit će prevashodno takve vrste certifikata ili oblika dokumentovanih dokaza koji su obuhvaćeni e-Certis-om. Korištenje e-Certis-a od strane naručilaca postat će obavezno od 18. oktobra 2018. godine.

Evropski jedinstveni dokument o nabavci

Privredni subjekti, naročito mala i srednja preduzeća, smatraju da je jedna od glavnih prepreka njihovom učestvovanju u javnim nabavkama preopterećenost administracijom koja je rezultat potrebe za dostavljanjem značajnog broja certifikata i druge dokumentacije u vezi sa kriterijima za isključenje ili za izbor. Kako bi se proces javnih nabavki pojednostavio, Direktiva je uvela Evropski jedinstveni dokument o nabavci (ESPD).

Naručioци moraju prihvatiti ESPD kao preliminarni dokaz koji zamjenjuje potvrde koje izdaju organi državne uprave ili treće strane potvrđujući da relevantni privredni subjekt ispunjava sljedeće uslove:

- da se ne nalazi ni u jednoj od situacija u kojima se privredni subjekti isključuju ili se mogu isključiti;
- da ispunjava odgovarajuće kriterije za izbor;
- da ispunjava, prema potrebi, objektivna pravila i kriterije koji su određeni zarad smanjenja broja kandidata, kvalifikovanih na drugi način, koje treba pozvati da učestvuju.

ESPD:

- Sastoji se od formalne izjave privrednog subjekta da nema relevantnih osnova za isključenje i/ili da je relevantni kriterij za izbor ispunjen.
- Pruža relevantne informacije kako zahtijeva naručilac.
- Određuje organ državne uprave ili treću stranu odgovornu za pružanje pomoćne dokumentacije.
- Sadrži zvaničnu izjavu, kako bi privredni subjekt mogao da, na zahtjev i bez odlaganja, dostavi tu pomoćnu dokumentaciju.

⁹ Ovaj spisak je dat u Odluci Evropske komisije od 16. oktobra 2009, kojom se utvrđuju mjere za olakšavanje provođenja postupaka elektronskim sredstvima putem „jedinstvenih kontaktnih tačaka“ na osnovu Direktive 2006/123/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća ministara o uslugama na međunarodnom tržištu.

¹⁰ Vidjeti član 22(6)(c) Direktive 2014/24/EU za više detalja.

¹¹ <http://ec.europa.eu/markt/ecertis/login.do>

- Sadrži informacije kao što su internet adresa baze podataka, bilo koji podatak za identifikaciju, i, gdje je to potrebno, neophodnu izjavu o saglasnosti, kada naručilac može da nabavi pomoćnu dokumentaciju direktno tako što pristupa bazi podataka.

ESPD, koji postoji samo u elektronskom obliku i dostupan je na svim jezicima na e-Certis-u, mora biti izrađen na osnovu standardnog obrasca koji je utvrdila Evropska komisija.¹²

Naručilac mora prihvatiti ESPD u trenutku kada kandidati ili ponuđači podnose prijave tj. zahtjeve za učestvovanjem ili ponude. Međutim, naručilac može u svakom trenutku dok traje postupak zatražiti od ponuđača ili kandidata da podnese kompletnu ili dio pomoćne dokumentacije. On to može uraditi kad god je potrebno kako bi obezbijedio pravilno provođenje postupka. Štaviše, prije dodjeljivanja ugovora, naručilac mora zahtijevati od ponuđača kome je odlučio dodijeliti ugovor da podnese ažuriranu pomoćnu dokumentaciju.

Naručiocima ne smiju zahtijevati od privrednih subjekata da podnose pomoćnu dokumentaciju ili druge dokaze kada i sve dok naručilac ima mogućnost da dođe do potvrda ili odgovarajućih informacija direktno, tako što pristupa nacionalnoj bazi podataka u svakoj državi članici, što je dostupno besplatno. Relevantna baza podataka može biti, na primjer, nacionalni registar nabavki, virtuelni dosje kompanije, elektronski sistem skladištenja dokumenata ili sistem pretkvalifikacije.

Nakon što je dodijelio ugovor ili zaključio okvirni sporazum, naručilac ne smije zahtijevati od privrednog subjekta kome je dodijelio ugovor da dostavlja pomoćnu dokumentaciju ako naručilac već posjeduje ove dokumente. U tu svrhu, države članice moraju obezbijediti da baze podataka, koje sadrže relevantne podatke o privrednim subjektima i koje mogu pogledati naručiocima u državama članicama, također budu na raspolaganju, pod istim uslovima, naručiocima iz ostalih država članica. Spisak ovih baza podataka mora biti dostupan i mora biti ažuriran u e-Certis-u.

Vidjeti SIGMA Informativni dokument br. 7, *Odabir privrednih subjekata*, za više informacija o kvalifikaciji i izboru subjekata.

Mehanizmi nabavke

Elektronske licitacije: Elektronska licitacija (e-licitacija) je elektronski proces koji omogućava dostavljanje novih cijena (izmijenjenih naniže) i/ili dostavljanje novih elemenata ponuda, u oba slučaja nakon što je provedena inicijalna puna ocjena ponuda. E-licitacija se odigrava u posljednjoj fazi tenderskog procesa, koji se do te faze provodi u skladu sa jednim od standardnih postupaka nabavki – otvorenim, restriktivnim postupkom ili konkurentnim postupkom sa pregovaranjem ili na mini nadmetanju koje se vodi na osnovu okvirnog sporazuma ili u dinamičnim sistemima nabavke.

E-licitacija podrazumijeva online elektronski sistem koji omogućava privrednim subjektima da podnose nove, naniže izmijenjene cijene i/ili druge izmjene u elementima svojih ponuda za određeni ugovor. E-licitacija se provodi u aktuelnom vremenu, a privredni subjekti su u direktnom, anonimnom nadmetanju sa drugim privrednim subjektima.

E-licitacija se jedino može koristiti kada se specifikacije mogu utvrditi sa dovoljnom preciznošću. Samo oni elementi ponuda koji su pogodni za ocjenu korištenjem elektronskih sredstava mogu biti predmet e-licitacije. E-licitacija ne treba da se primjenjuje za izvjesne ugovore za nabavke usluga, kao i za izvjesne ugovore za nabavku radova koji imaju veze sa intelektualnim radom, kao što je nacrt za izvođenje radova.

¹² Provedbena uredba Komisije od 5. januara 2016. o utvrđivanju standardnih obrazaca za Evropski jedinstveni dokument o nabavci (Commission Implementing Regulation (EU) 2016/7 of 5 January 2016 establishing the standard form for the European Single Procurement Document)

U svakom slučaju, da bi proveo e-licitaciju, naručilac mora naznačiti u izvornom pozivu za podnošenje ponuda da namjerava koristiti e-licitaciju.

Elektronski katalozi: Elektronski katalozi (e-katalozi) daju format za prezentaciju i organiziranje informacija na način koji je zajednički za sve ponuđače koji učestvuju, i pogoduje elektronskoj obradi. Oni su sredstvo koje olakšava javne nabavke, naročito (ali ne isključivo) kao sredstvo za učestvovanje u nabavci putem okvirnih sporazuma ili u okviru dinamičkog sistema nabavke.

U najjednostavnijem obliku, e-katalozi su samo elektronske verzije tradicionalnih papirnih kataloga koji prikazuju detalje o dobrima i uslugama privrednog subjekta. Dobar primjer je kada naručilac sklapa okvirni sporazum sa jednim dobavljačem, koji se dalje provodi korištenjem e-kataloga koji sastavlja dobavljač, a koji opisuje proizvode i cijene na jedan prethodno dogovoren i strukturiran način. Kada se kupuje na osnovu okvirnog sporazuma, kupci mogu pristupiti informacijama online i, ako je omogućeno i elektronsko poručivanje, oni mogu cjelokupnu transakciju nabavke obaviti online.

Potencijalne prednosti uključuju smanjenje troškova transakcije i smanjenje administrativnih troškova, pojednostavljenje procesa naručivanja, kao i smanjenje neovlaštene kupovine van dozvoljenih sistema.

Kada se zahtijeva upotreba elektronskih sredstava komunikacije, naručiocu mogu zahtijevati da se ponude prezentiraju u formatu e-kataloga ili da uključuju e-katalog. Štaviše, države članice mogu učiniti upotrebu e-kataloga obaveznom u vezi sa određenim tipovima nabavki.

E-katalozi moraju biti sastavljeni od strane privrednih subjekata u skladu sa tehničkim specifikacijama i formatom koji je utvrdio naručilac, u skladu sa zahtjevima za alate za elektronsku komunikaciju.

Kada naručiocu prihvate ili traže prezentaciju ponuda u obliku e-kataloga, oni tu informaciju moraju navesti u pozivu za podnošenje ponuda ili u pozivu za potvrđivanje interesovanja. Oni moraju naznačiti u dokumentaciji o nabavci sve neophodne informacije u vezi sa formatom, elektronskom opremom koja se koristi i tehničkim priključcima i specifikacijama za e-katalog.

Dinamični sistemi nabavke: Direktiva sadrži posebne odredbe koje obuhvataju uspostavljanje i vođenje dinamičnih sistema nabavki (DSN/DPS). Pravila DSN-a u značajnoj mjeri su prilagođena u odnosu na prethodnu Direktivu (2004/18/EZ), kako bi se omogućilo naručiocima da u potpunosti iskoriste mogućnosti koje nudi taj instrument.

A DSN je u potpunosti elektronski sistem koji se može koristiti za nabavke tj. kupovine koje se ponavljaju, koje su standardizirane, čije karakteristike, budući da su generalno dostupne na tržištu, ispunjavaju zahtjeve naručilaca.

DSN funkcioniše prije kao jedan internet okvirni sporazum uživo, kome se privredni subjekti mogu pridružiti u bilo kom trenutku. Može se podijeliti na kategorije proizvoda, radova i usluga, koji su, na osnovu karakteristika predviđene nabavke koju treba provesti, svrstani u okviru date kategorije. Takve kategorije mogu uključivati reference na maksimalno dozvoljeni opseg naknadnih posebnih ugovora ili na posebna geografska područja u kojima će se izvršavati naknadni posebni ugovori.

Kako bi vršili nabavke na osnovu DSN-a, naručiocu moraju slijediti pravila restriktivnog postupka. Restriktivni postupak se koristi da bi se imenovali privredni subjekti koji slobodno mogu podnijeti prijavu da se pridruže ovom sistemu u bilo kom trenutku. Svi kandidati koji zadovoljavaju kriterij za izbor trebaju biti primljeni u sistem. Svi privredni subjekti, tokom cjelokupnog perioda važenja DSN-a, moraju imati mogućnost da podnesu zahtjev za učešće u sistemu. Nikakvi troškovi ne smiju se zaračunavati prije ili tokom perioda važenja DSN-a zainteresovanim privrednim subjektima ili onima koji su strane u DSN-u.

Kada naručilac želi dodijeliti ugovor koristeći DSN, on poziva sve primljene učesnike, ili učesnike koji su prethodno primljeni u specifičnu kategoriju radova, proizvoda ili usluga – da

podnesu ponudu za svaku posebnu nabavku. Ugovor se dodjeljuje onom ponuđaču koji je dostavio najbolju ponudu na osnovu kriterija o dodjeli ugovora.

Vidjeti također SIGMA Informativni dokument br. 11, *Mehanizmi javnih nabavki*.

Elektronsko fakturisanje

Direktiva ne uključuje obaveze koje se odnose na elektronsko fakturisanje (e-fakturisanje), osim zahtjeva da se uključe podaci o prihvatanju e-faktura u pozivu za podnošenje ponuda, prema potrebi. Međutim, Direktiva 2014/55/EU o elektronskom fakturisanju u javnim nabavkama predviđa da države članice moraju obezbijediti naručiocima da primaju i obrađuju elektronske fakture koje su u skladu sa standardima EU o e-fakturisanju.

Dodatne informacije

Publikacije

SIGMA (2015), *Public Procurement Training Manual* [Priručnik iz oblasti javnih nabavki] – Modul C4, OECD Publishing, Paris, <http://www.sigmaweb.org/publications/public-procurement-training-manual.htm>

Informativni dokumenti o javnim nabavkama

<http://www.sigmaweb.org/publications/key-public-procurement-publications.htm>

SIGMA (2016), *Advertising* [Oglašavanje], Brief 6, OECD Publishing, Paris

SIGMA (2016), *Below-Threshold Contracts* [Ugovori ispod finansijskih pragova], Brief 15, OECD Publishing, Paris

SIGMA (2016), *Central Purchasing Bodies* [Tijela za centralizirane javne nabavke], Brief 20, OECD Publishing, Paris

SIGMA (2016), *Framework Agreements* [Okvirni sporazumi], Brief 19, OECD Publishing, Paris

SIGMA (2016), *Procurement Tools* [Mehanizmi javnih nabavki], Brief 11, OECD Publishing, Paris

SIGMA (2016), *Selecting Economic Operators* [Odabir privrednih subjekata], Brief 7, OECD Publishing, Paris

Drugi izvori

European Commission (2013), *End-to-end e-Procurement to Modernise Public Administration* [Evropska komisija (2013), *E-nabavke od početka do kraja u cilju modernizacije državne uprave*], COM (2013) 453 final,

Brussels, <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=list&coteld=1&year=2013&number=453&language=EN>

European Commission (2012), *A Strategy for e-Procurement* [Evropska komisija (2012), *Strategija za e-nabavke*], COM (2012) 179 final, Brussels, <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=list&coteld=1&year=2012&number=179&language=EN>

European Commission (2010), *Green Paper on Expanding the Use of e-Procurement in the EU*, COM (2010), 571 final, and accompanying Commission Staff Working Document SEC (2010) 1214 final, Brussels, [Evropska komisija (2010), *Zelena knjiga o proširenju upotrebe e-nabavki u EU*, COM (2010), 571 konačna verzija i prateći Radni dokument Komisije SEC (2010) 1214 konačna verzija, Brisel]

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52010DC0571>

Internet stranica o e-nabavkama: <http://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/e-procurement/>